

EURÓPAI KERETEGYZMÉNY A TERÜLETI ÖNKORMÁNYZATOK ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZERVEK HATÁRMENTI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRŐL

Madrid, 1980. május 21.

Bevezető

Az Európa Tanácsnak a jelen egyezményt aláíró tagállamai,

tekintetbe véve, hogy miként az Európa Tanács célja a tagjai közötti szorosabb kapcsolat létrehozása és az együttműködés elősegítése,

tekintetbe véve, hogy miként azt az Európa Tanács Alapokmányának 1. Cikke meghatározza, e cél elérése különösképpen a közigazgatás terén kötendő szerződések által valósul meg,

tekintetbe véve, hogy az Európa Tanács biztosítja az európai területi önkormányzatok és közigazgatási szervek közreműködését e céljának elérése érdekében, tekintetbe véve, hogy e cél megvalósítása szempontjából a határmenti területi önkormányzatok és közigazgatási szervek együttműködése fontos lehet olyan területeken, mint a regionális város- és községfejlesztés, környezetvédelem, közösségi infrastruktúra és lakossági szolgáltatások, valamint a kölcsönös segítségnyújtás katasztrófhelyzetekben,

szem előtt tartva a múlt tapasztalatait, amelyek azt mutatják, hogy az európai községi, városi és területi közigazgatási szervek közötti együttműködés megkönnyítette számukra feladataik hatékonyabb megoldását, és különösképpen hozzájárult a határmenti területek haladásához és fejlődéséhez,

abból az elhatározásból kiindulva, hogy a lehető legnagyobb mértékben elősegítik a hasonló együttműködések, és így hozzájárulnak a határmenti területek gazdasági és társadalmi haladásához, valamint az Európa népeit egyesítő barátság szellemének fejlesztéséhez,

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

Az egyes Szerződő Felek kötelezik magukat arra, hogy előmozdítsák és ápolják a saját, valamint a többi Szerződő Fél joghatósága alá tartozó területi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti határmenti együttműködést.

Arra törekednek, hogy elősegítsék minden, e cél eléréséhez szükséges egyezmény vagy megállapodás létrejöttét, kellően figyelembe véve a Szerződő Felek eltérő alkotmányos rendelkezéseit.

2. Cikk

1. A jelen egyezmény szempontjából a határmenti együttműködés fogalmába tartozik két vagy több Szerződő Fél joghatóságán belül lévő területi önkormányzatok és közigazgatási szervek között a jószomszédi kapcsolatok erősítése és továbbfejlesztése céljából megvalósuló tevékenység, valamint az e cél megvalósítását szolgáló egyezmény vagy megállapodás megkötése.

A határmenti együttműködés a területi önkormányzatoknak és a közigazgatási szerveknek a belső jogban meghatározott hatáskörében valósul meg. E hatáskör hatályát és jellegét a jelen egyezmény nem érinti.

2. A jelen egyezmény szempontjából a „területi önkormányzatok és közigazgatási szervek” alatt olyan önkormányzatokat, hatóságokat vagy közigazgatási szerveket kell érteni, amelyek helyi és területi feladatokat látnak el és az adott állam belső joga szerint ilyenek tekintendők. Mindazonáltal bármely Szerződő Félnek jogában áll a jelen

egyezmény aláírásakor vagy az Európa Tanács Főtitkárához intézett későbbi bejelentés útján megnevezni azokat az önkormányzatokat, hatóságokat vagy közigazgatási szervezeteket, illetőleg azokat a témákat vagy formákat, amelyekre az egyezmény hatályát behatárolni kívánja, illetőleg azokat, amelyeket ki kíván zárni az egyezmény hatálya alól.

3. Cikk

1. A jelen egyezmény célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a Szerződő Felek a 2. Cikk 2. szakaszának rendelkezéseiben foglaltaknak megfelelően bátorítják a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek azon kezdeményezéseit, amelyekre az Európa Tanácsban a területi önkormányzatok közötti keretegyezményekre kidolgozott alapelvek ösztönöznek. Amennyiben szükségesnek ítélik, figyelembe vehetik az Európa Tanács keretében a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek együttműködésének megkönnyítése céljából kidolgozott többoldalú, államok közötti mintaegyezményeket.

A megkötendő megállapodások és egyezmények a jelen egyezményhez 1.1–1.5., valamint

2.1–2.6. sorszámok alatt csatolt minta és keretmegállapodásokon, szabályzatokon és szerződéseken alapulnak, azokkal az eltérésekkel, amelyeket a Szerződő Fél sajátos helyzete megkíván. A mintamegállapodások, szabályzatok és szerződések csak iránymutató jellegűek, szerződéses erejük nincs.

2. Abban az esetben, ha a Szerződő Felek szükségesnek ítélik államközi szerződések kötését, ezekben meghatározzák – egyebek között – azokat a kereteket, formákat és korlátokat, amelyeken belül a határmenti együttműködésben érintett területi önkormányzatok és közigazgatási szervek lehetőséget kapnak a cselekvésre. Mindegyik egyezmény meghatározhatja azokat a hatóságokat és testületeket, amelyekre nézve alkalmazásra kerül.
3. Az előző rendelkezések nem gátolják a Szerződő Feleket abban, hogy közös megegyezés alapján a határmenti együttműködés más formáit is alkalmazzák. Úgyszintén a jelen egyezmény rendelkezései nem értelmezhetők úgy, hogy érvénytelenítenék a már megkötött együttműködési szerződéseket.
4. Az egyezmények és megállapodások megkötésénél kellő figyelmet szentelnek az egyes Szerződő Felek belső joga által a nemzetközi kapcsolatok vitelére és az általános politika alakítására meghatározott hatásköröknek, valamint azoknak a felügyeleti és ellenőrzési szabályoknak, amelyeknek a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek alanyai lehetnek.
5. Ez okból bármely Szerződő Fél a jelen egyezmény aláírásakor vagy az Európa Tanács Főtitkárához küldött későbbi értesítés útján megjelölheti azokat a hatóságokat, amelyek a Szerződő Fél belső jogának megfelelően ellenőrzik vagy felügyelik az érintett területi önkormányzatokat.

4. Cikk

Az egyes Szerződő Felek arra törekednek, hogy megoldják mindazokat a jogi, adminisztratív és technikai problémákat, amelyek akadályozzák a határmenti együttműködés fejlődését és zökkenőmentes működését, és e tekintetben a másik érdekelt Szerződő Féllel vagy Felekkel a szükséges mértékben egyeztetniük kell.

5. Cikk

Abban az esetben, ha a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek határmenti együttműködése a jelen egyezmény rendelkezései szerint valósul meg, a Szerződő Felek

megfontolhatják annak célszerűségét, hogy az együttműködő területi önkormányzatok és közigazgatási szervek részére ugyanazokat a kedvezményeket biztosítsák, mintha az együttműködés országos szinten történe.

6. Cikk

Az egyes Szerződő Felek a lehető legteljesebb mértékben biztosítják a másik Szerződő Fél által kért tájékoztatást, hogy ezáltal előmozdítsák a jelen egyezmény által a másik Szerződő Félre rótt kötelezettségek teljesítését.

7. Cikk

Az egyes Szerződő Felek ügyelnek arra, hogy az érintett területi önkormányzatokat és közigazgatási szerveket tájékoztassák a jelen egyezmény számukra kínált cselekvési lehetőségeiről.

8. Cikk

1. A Szerződő Felek tájékoztatják az Európa Tanács Főtitkárát mindenről, ami a 3. Cikkben foglalt egyezményekre és megállapodásokra vonatkozik.
2. Minden olyan javaslatot, amelyet egy vagy több Szerződő Fél tett annak érdekében, hogy kiegészítse vagy fejlessze az egyezményt, illetőleg a mintamegállapodásokat és egyezményeket, továbbítják az Európa Tanács Főtitkárához. A Főtitkár a javaslatokat az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága elé terjeszti, amely határoz a tennivalókról.

9. Cikk

1. Jelen egyezmény az Európa Tanács tagállamai számára aláírásra nyitva áll. Az egyezmény megerősítést, elfogadást vagy jóváhagyást igényel. A megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál helyezik letétbe.
2. Az egyezmény a negyedik megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezésének időpontja után három hónappal lép hatályba, feltéve, ha az előzőekben meghatározott alakiságoknak eleget tett országok közül legalább kettő közös határral rendelkezik.
3. Az egyezmény az olyan aláíró állam tekintetében, amely azt utólag erősíti meg, fogadja el vagy hagyja jóvá, az adott állam megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratának letétbe helyezésének időpontja után három hónappal lép hatályba.

10. Cikk

1. Jelen egyezmény hatálybalépése után az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága egyhangúan dönthet bármely európai nem tagállam meghívásáról a jelen egyezményhez történő csatlakozás érdekében. E meghíváshoz valamennyi, az egyezményt megerősítő állam beleegyezése szükséges.
2. Ez a csatlakozás a csatlakozó okiratnak az Európa Tanács Főtitkáránál történő letétbe helyezési időpontja után három hónappal lép hatályba.

11. Cikk

1. Bármely Szerződő Fél felmondhatja az egyezményt az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítéssel.
2. A felmondás az értesítésnek a Főtitkárhoz való érkezésének időpontja után hat hónappal lép hatályba.

12. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára tájékoztatja az Európa Tanács tagállamait és a jelen egyezményhez csatlakozott államokat:

- a) minden aláírásról,
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratnak a letétbe helyezéséről,
- c) minden, a jelen egyezménynek a 9. Cikk szerint történt hatálybalépési időpontjáról,
- d) minden, a 2. Cikk 2. szakaszának, illetőleg a 3. Cikk 5. szakaszának a rendelkezéseivel kapcsolatos elfogadó nyilatkozatról,
- e) minden, a 11. Cikkkel kapcsolatos értesítésről és a felmondás hatálybalépésének időpontjáról.

Fentiek hitelül e szabályszerűen felhatalmazott aláírók a jelen egyezményt aláírták.

Készült Madridban, 1980. május 21-én, egyaránt hiteles angol és francia nyelvű egyetlen eredeti példányban, amelyet az Európa Tanács irattárában helyeznek letétbe. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállamának és a jelen egyezményhez történő csatlakozásra meghívott országoknak hiteles másolatot küld.

Melléklet

A TERÜLETI ÖNKORMÁNYZATOK ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZERVEK HATÁRMENTI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ MINTA- ÉS KERETMEGÁLLAPODÁSOK, SZABÁLYZATOK ÉS SZERZŐDÉSEK

A mintamegállapodásoknak ez a tagolt rendszere a megállapodások szintje szerint két fő kategóriát különböztet meg:

- a területi és helyi szinten megvalósuló határmenti együttműködésre vonatkozó államok közötti mintamegállapodások;
- a helyi önkormányzatok közötti határmenti együttműködéshez alapot nyújtó keretmegállapodások, szabályzatok és szerződések.

Amint az alábbi táblázatból kitűnik, csupán az első kettő, a helyi önkormányzatok közötti határmenti együttműködést és kapcsolattartást elősegítő államok közötti mintamegállapodás tartozik az államok kizárólagos hatáskörébe. A többi államok közötti megállapodás csupán jogi keretet ad a helyi önkormányzatok közötti megállapodások, illetőleg szerződések megkötéséhez, amelyek a második csoportba tartoznak.

1. Államok közötti mintamegállapodások

Az államok közötti mintamegállapodások általános feltételei

- 1.1. A határmenti együttműködés elősegítéséről szóló államok közötti mintamegállapodás
  - 1.2. A határmenti területi konzultációkról szóló államok közötti mintamegállapodás
  - 1.3. A határmenti helyi konzultációkról szóló államok közötti mintamegállapodás
  - 1.4. A helyi önkormányzatok szerződéses határmenti együttműködéséről szóló államok közötti mintamegállapodás
  - 1.5. A helyi önkormányzatok határmenti együttműködésének szerveiről szóló államok közötti mintamegállapodás
2. A helyi önkormányzatok közötti együttműködésre vonatkozó keretmegállapodások, szabályzatok és szerződések

- 2.1. Keretmegállapodás a helyi önkormányzatok közötti konzultatív bizottság létrehozásáról
- 2.2. Keretmegállapodás a határmenti helyi közügyek vitelében való együttműködésről
- 2.3. Keretmegállapodás a határmenti együttműködést szolgáló magánjogi szervezetek létrehozásáról
- 2.4. Keretszerződés a határmenti helyi önkormányzatok közötti beszállítások vagy szolgáltatások nyújtásáról (magánjogi típusú megállapodás)
- 2.5. Keretszerződés a határmenti helyi önkormányzatok közötti beszállítások vagy szolgáltatások nyújtásáról (közjogi típusú megállapodás)
- 2.6. Keretmegállapodás a helyi önkormányzatok közötti határmenti együttműködési szervezetek létrehozásáról.

1. Államközi mintamegállapodások

Bevezető megjegyzés: Az államközi megállapodások rendszerének célja mindenekelőtt az, hogy pontosan meghatározza azokat az összefüggéseket, formákat és korlátokat, amelyeket az államok a területi közigazgatási szervek együttműködésére nézve alkalmazni kívánnak, továbbá, hogy kiküszöböljék az esetleg vitához vezető jogi bizonytalanságokat (az alkalmazandó jog, a jogorvoslati hatóságok, a lehetséges fellebbezési utak, stb. meghatározása).

Továbbá, az érintett államok között a helyi önkormányzatok határmenti együttműködését elősegítő államközi megállapodások megkötése kétségtelenül előnyös lehet az alábbi szempontokból:

- az ilyen együttműködésre vonatkozó eljárások törvényességének hivatalos elismerése és a helyi hatóságok bátorítása ezek alkalmazására;
- a felügyeleti vagy ellenőrző hatóságok beavatkozásának célja és feltételei;
- az államok közötti információcsere;
- az ilyen formájú együttműködés és a határmenti területeken az összehangolt cselekvésre irányuló egyéb eljárások között létrehozható kapcsolat;
- a határmenti együttműködést akadályozó jogszabályok módosítása vagy azok értelmezése, stb. szempontjából.

A fentiekben leírt többszörös választási lehetőséget kínáló mintamegállapodások rendszere lehetővé teszi a kormányok számára, hogy a határmenti együttműködést az adott igényekhez legjobban illő összefüggésekben helyezték el a határmenti együttműködés elősegítésére irányuló államközi megállapodásoknak (1.1.) mint alapnak az alkalmazásával és a különböző választási lehetőségeknek a kiegészítésével (1.2–1.5. mintamegállapodások). Az államok igénybe vehetnek egy vagy több, vagy akár minden lehetőséget, akár párhuzamos, akár szakaszos jelleggel. Az olyan, már hasonló jogrendszerrel rendelkező államok közötti megállapodások esetében, mint például a skandináv államok, az ilyen specifikus jellegű megállapodások igénybevétele esetleg szükségtelennek bizonyul.

1.1–1.5. Mintamegállapodások általános kikötései

a) Cikk

1. A jelen megállapodás céljára nézve a „helyi hatóságok” az olyan hatóságokat, önkormányzatokat vagy testületeket jelentik, amelyek az egyes államok belső joga alapján helyi funkciókat látnak el.

2. A jelen megállapodás céljára nézve a „regionális hatóságok” az olyan hatóságokat, önkormányzatokat vagy testületeket jelentik, amelyek az egyes államok belső joga alapján regionális funkciókat látnak el.¹

b) Cikk

A jelen megállapodás nem érinti azokat a hatályos megállapodásokat, melyek az államok között a határmenti együttműködés különböző formáira vonatkoznak, különösen azokat, amelyek nemzetközi szerződésen alapulnak.

c) Cikk

A Felek tájékoztatják a regionális és a helyi hatóságokat a számukra biztosított együttműködési lehetőségekről, és segítséget nyújtanak azok végrehajtásához.

d) Cikk

A jelen megállapodásban a „felettes hatóságok” az egyes Felek által kijelölt felügyeleti hatóságokat jelentik.

e) Cikk

A jelen megállapodás semmilyen módon nem érinti a helyi hatóságok hatáskörének az állami Felek belső jogában meghatározott terjedelmét és jellegét.

f) Cikk

Az egyes államok bármikor meghatározhatják azokat a joghatóságuk alá tartozó területeket, az együttműködés azon céljait és formáit, amelyeket a jelen megállapodás hatálya alól kivesznek.

g) Cikk

A Felek folyamatosan tájékoztatják az Európa Tanács Főtitkárát a jelen megállapodás alapján feladattal megbízott bizottságok és egyéb testületek tevékenységéről.

h) Cikk

A Felek – a tapasztalatok alapján – a jelen megállapodást érintő kisebb jelentőségű változtatásokat egyszerű jegyzékváltás útján eszközölhetik.

i) Cikk

1. Az egyes Felek értesítik a másik Felet a belső jog alapján a jelen megállapodás végrehajtására nézve előírt eljárások befejezéséről, amely az utolsó értesítés keltétől lép hatályba.
2. A jelen megállapodást a hatálybalépéstől számított öt éves időtartamra kötik. Hacsak a lejárat előtt hat hónappal felmondási értesítést nem nyújtanak, a megállapodás hallgatólagosan ugyanilyen feltételek mellett egy további öt éves időtartamra nézve megújításra kerül.
3. A felmondási értesítést nyújtó Fél jelezheti, hogy a felmondás csak meghatározott rendelkezésekre, földrajzi régiókra vagy tevékenységi területekre vonatkozik. A megállapodás ilyen esetben a fennmaradó részre nézve továbbra is hatályban marad, hacsak azt a másik Fél vagy Felek fel nem mondják a részleges felmondásról szóló értesítés kézhezvételétől számított négy hónapon belül.

4. A Felek bármikor felfüggeszthetik a jelen megállapodás alkalmazását meghatározott időtartamra. Hasonlóképpen megállapodhatnak egy adott bizottság tevékenységének felfüggesztésében vagy beszüntetésében is.

1.1. A határmenti együttműködés elősegítésére irányuló államközi mintamegállapodások

Bevezető megjegyzés: Ez egy olyan, általános alapvető rendelkezéseket tartalmazó államközi mintamegállapodás, amely vagy önmagában, vagy pedig az alábbiakban megjelenő egy vagy több államközi mintamegállapodással együtt köthető meg.

A ..... ország és a ..... ország kormányai ismerve a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek határmenti együttműködéséről szóló Európai Keretegyezményben leírt határmenti együttműködés előnyeit, az alábbiakban állapodnak meg:

1. Cikk

A Felek vállalják, hogy regionális és helyi szinten igénybe veszik és elősegítik a határmenti együttműködés eszközeit.

A határmenti együttműködés alatt a Felek a határ bármely oldalán elhelyezkedő területek közötti szomszédos együttműködés erősítésére és elmélyítésére irányuló összehangolt közigazgatási, műszaki, gazdasági, társadalmi vagy kulturális intézkedéseket, valamint az ezeken a területeken felmerülő problémák megoldására irányuló megfelelő megállapodások megkötését értik.

Ezek az intézkedések – többek között – a regionális és városfejlesztés feltételeinek javítására, a természeti erőforrások megóvására, katasztrófa helyzetekben vagy más szerencsétlenségek esetében a kölcsönös segítségnyújtásra és a közszolgáltatások javítására irányulnak.

2. Cikk

A Felek kölcsönös egyeztetés útján arra törekednek, hogy a joghatóságuk alá tartozó regionális hatóságok számára biztosítsák az együttműködés kialakításához szükséges erőforrásokat.

3. Cikk

Vállalják továbbá, hogy ösztönzik a helyi hatóságoknak a határmenti együttműködés kialakítására és fejlesztésére irányuló intézkedéseit.

4. Cikk

A jelen megállapodásnak megfelelően a határmenti együttműködésben részt vevő helyi és regionális hatóságok ugyanazon lehetőségekre és védelemre jogosultak, mintha az együttműködés országos szinten történne.

Az egyes Felek illetékes hatóságai gondoskodnak arról, hogy a jelen megállapodás hatálya alá tartozó határmenti együttműködés elősegítéséért felelős testületek működési költségeinek fedezését biztosító kiadásokra költségvetési tartalékot képezzenek.

5. Cikk

Az egyes Felek felkérlik az általuk kijelölt testületet, bizottságot vagy intézményt a hatályos belső jogszabályok és szabályozások tanulmányozására annak érdekében, hogy a helyi határmenti együttműködés fejlesztését akadályozó rendelkezések megváltoztatására javaslatot tegyenek. Ezek a testületek különös figyelmet szentelnek az adó- és vámszabályok, a deviza- és tőkeátutalási szabályok, valamint a felettes hatóságok beavatkozására irányadó szabályok javítására, különösen a felügyeletet és az ellenőrzést illető szabályokra.

A fenti bekezdésben hivatkozott lépések megtétele előtt a Felek az adott helyzetnek megfelelően kicserélik egymással és egyeztetik a tárgyra vonatkozó ismereteiket.

6. Cikk

A Felek arra törekednek, hogy választottbíróság vagy más eszköz igénybevételével megoldást találjanak azokra a helyi jelentőségű, vitatott kérdésekre, amelyek előzetes megoldása szükséges a határmenti együttműködési projektek sikeréhez.

1.2. A határmenti területi konzultációkról szóló államközi mintamegállapodás

Bevezető megjegyzés: A jelen megállapodás megköthető vagy önmagában, vagy pedig egy vagy több államközi mintamegállapodással együtt (1.1–1.5. szövege).

1. Cikk

A jelen szöveghez fűzött mellékletben meghatározott régiók közötti határmenti egyeztetés elősegítése érdekében a Felek közös bizottságot hoznak létre (a továbbiakban: Bizottság, hivatkozással), és ha szükséges, egy vagy több területi/regionális bizottságot (a továbbiakban: Bizottságok, hivatkozással), amelyek a határmenti konzultációkkal foglalkoznak.

2. Cikk

1. A Bizottság és a Bizottságok olyan küldöttségekből állnak, amelyek tagjait az egyes Felek választják ki.
2. A Bizottságban részt vevő küldöttségek legfeljebb 8 tagból állnak, akik közül legalább 3 fő képviseli a regionális hatóságokat. A Bizottságokban részt vevő küldöttségek elnökei vagy képviselőik tanácsadói minőségben részt vesznek a Bizottság munkájában.²
3. A Bizottságok ... küldöttségből, amelyek külön-külön ... tagból állnak, és azokat a Bizottságnak a jelen megállapodás hatálya alá tartozó területek regionális és helyi hatóságaival kötött megállapodásban foglalt kezdeményezésére állítják fel. A Bizottságokban részt vevő küldöttségek az adott hatóságok, vagy regionális, vagy helyi testületek képviselőiből állnak. Egy küldöttet a központi hatóságok jelölnek ki. Ez a személy adott esetben kiválasztható azon határmenti területeken működő központi hatóságokat képviselő testületek köréből, amelyre nézve a Bizottságok felelősek.
4. A Bizottság legalább évente egyszer ülésezik. A Bizottságok a körülményeknek megfelelően, de évente legalább kétszer üléseznek.
5. A Bizottság és a Bizottságok saját maguk határozzák meg ügyrendjüket.

3. Cikk

Az egyes Felek viselik a Bizottságban részt vevő küldöttségük költségeit.

A Bizottságokban részt vevő küldöttségek költségeit az adott küldöttségeket felállító hatóságok viselik.

4. Cikk

A Bizottság és a Bizottságok munkájának koordinálása és folyamatossága érdekében a Felek adott esetben titkárságot állíthatnak fel, amelynek összetételét, székhelyét, működési módját és a költségviselést egy közöttük megkötött ad hoc jellegű szerződés rögzíti a Bizottság javaslata alapján. A Felek közötti ilyen megállapodás hiányában a Bizottság maga is felállíthatja a titkárságot.

5. Cikk

A jelen megállapodás hatálya alá tartozó határmenti területeket a csatolt melléklet határozza meg, amelynek tartalma egyszerű jegyzékváltás útján módosítható.

6. Cikk

1. A határmenti konzultációk során az alábbi területeken felmerülő kérdésekkel foglalkoznak:³

- városi és regionális fejlesztés;
- szállítás és közlekedés (tömegközlekedés, közutak és autópályák, közös repülőterek, vízi utak, tengeri kikötők, stb.);
- energia (erőművek, gáz-, villamosáram- és vízszolgáltatás);
- természetvédelem (védelmet igénylő helyek, pihenőterületek, természetvédelmi parkok, stb.);
- vízvédelem (szennyezés ellenőrzés, kezelőüzemek, stb.);
- a légkör védelme (légszennyezés, zajszennyezés, zajmentes övezetek, stb.);
- oktatás, képzés és kutatás;
- közegészségügy (pl. orvosi létesítmények használata egy adott területen a másik terület lakosai által);
- kultúra, szabadidő és sport (színházak, zenekarok, sportközpontok, üdülők és táborok, ifjúsági központok, stb.);
- kölcsönös segítségnyújtás katasztrófa helyzet enyhítése során (tűzvesz, árvíz, járványok, légi katasztrófák, földrengések, hegyi balesetek, stb.);
- idegenforgalom (közös projektek az idegenforgalom elősegítésére);
- határmenti munkásokkal kapcsolatos problémák (közlekedési lehetőségek, lakásépítés, társadalombiztosítás, adózás, foglalkoztatás, munkanélküliség, stb.);
- vegyes projektek (személtalrakó üzem, szennyvízelvezetés, stb.);
- a mezőgazdasági rendszer javítása;
- szociális létesítmények.

2. A Felek megállapodhatnak a lista módosításában egyszerű jegyzékváltás útján.

7. Cikk

1. Ellenkező rendelkezés hiányában a Bizottság hatáskörébe tartoznak az olyan általános és elvi jelentőségű ügyek mint például programok összeállítása a Bizottságok számára, koordináció és kapcsolattartás az érintett központi közigazgatási egységekkel és a jelen megállapodás hatálybalépése előtt létrehozott közös Bizottságokkal.

2. A Bizottság felelős különösen azért, hogy adott esetben az illető kormányok elé terjessze a saját és a Bizottságok ajánlásait, valamint a nemzetközi megállapodások megkötésére irányuló tervezeteket.

3. A Bizottság – adott kérdések kivizsgálása tekintetében – külső szakértők szolgáltatásait is igénybe veheti.

8. Cikk

1. A Bizottságok elsődleges feladata a 6. Cikkben meghatározott területeken felmerülő problémák vizsgálata, és az ennek alapján megfelelő javaslatok és ajánlások kidolgozása. A vizsgálandó témakörökre a Bizottság, a Felek központi, regionális és helyi hatóságai, valamint intézmények, egyesületek vagy egyéb magán- vagy állami testületek is javaslatot tehetnek. Az ügyekkel saját kezdeményezésükre is foglalkozhatnak.
2. A Bizottságok e kérdések tanulmányozása érdekében munkacsoportokat állíthatnak fel. Igénybe vehetik szakértők szolgáltatásait is, és jogi véleményt vagy műszaki jelentéseket kérhetnek.
A Bizottságok – a lehető legszélesebb egyeztetés útján – az érintett lakosság érdekeinek megfelelő eredmények elérésére törekednek.

9. Cikk

1. A Bizottságok tájékoztatják a Bizottságot az eléjük terjesztett kérdésekről és az általuk hozott következtetésekről.
2. Ha az általuk hozott következtetéshez a Bizottság vagy az illető kormány döntése szükséges, akkor a Bizottságok ajánlást tesznek a Bizottság számára.

10. Cikk

1. A Bizottság és a Bizottságok egyaránt fel vannak hatalmazva arra, hogy döntsenek a tagok megállapodása útján hozott, általános érdekeket szolgáló kérdésekben, amennyiben a tagok ezt hatáskörükben, a Felek jogszabályaiban foglaltaknak megfelelően terjesztették elő.
2. A Bizottság és a Bizottságok kicserélik az e tekintetben hozott döntésekkel kapcsolatos ismereteiket.

11. Cikk

1. A Bizottságban vagy a Bizottságokban részt vevő küldöttségek kicserélik ismereteiket az illetékes hatóságoknak a 7.2. Cikkben és a 9.2. Cikkben foglaltaknak megfelelően hozott ajánlásokkal vagy megállapodásokkal kapcsolatban tett intézkedéseiről.
2. A Bizottság és a Bizottságok az 1. bekezdésben hivatkozott illetékes hatóságok által hozott intézkedésekkel kapcsolatban meghatározott teendőikkel is foglalkoznak.

1.3. A helyi határmenti konzultációról szóló államközi mintamegállapodás

Bevezető megjegyzés: A jelen megállapodás megköthető vagy önmagában, vagy pedig egy vagy több államközi mintamegállapodással együtt (1.1–1.5. szövege).

1. Cikk

A teljesebb információcsere és a fejlődő konzultáció biztosítása érdekében a határ bármely oldalán található helyi hatóságok között, a Felek felszólíthatják ezeket a hatóságokat, hogy Konzultatív Bizottságok útján közös tanulmányt készítsenek a valamennyiüket érintő problémákról.

2. Cikk

E Bizottságok eljárási szabályait a tagok állapítják meg. A felettes hatóságokat bevonják az eljárásba, vagy arról tájékoztatást adnak.

A Konzultatív Bizottságok részt vesznek a regionális Konzultatív Bizottságok munkájában – az utóbbiak által meghatározott feltételek szerint –, amennyiben ilyen bizottságokat a kérdéses régiókban létrehozta. E Bizottságok hasonlóképpen támogatják a Konzultatív Bizottságok munkáját.

3. Cikk

A Konzultatív Bizottságok feladata az információcsere és a konzultációk megszervezése mindkét oldalon, valamint a közös gondot okozó kérdések tanulmányozása és a közös célok meghatározása.

A Bizottságok tevékenységére a tagok feladatköre az irányadó, és a tevékenység nem jár hatáskör átruházással.

A Bizottságok tagjai azonban – az együttműködési megállapodások keretein belül – közösen dönthetnek arról, hogy milyen intézkedések vagy korlátozások irányadóak az egyes tevékenységekre, vagy hogy milyen előzetes konzultációs eljárást kívánnak lefolytatni.

4. Cikk (alternatíva)

A Konzultatív Bizottságok munkájának támogatása érdekében az érintett helyi hatóságok – a belső jog alapján a rájuk ruházott hatáskör határain belül – egyesületbe tömörülhetnek, hogy jogi kereteket biztosítsanak együttműködésükhöz.

Ezek az egyesületek az egyik érintett államban az egyesületekre alkalmazandó polgári jog vagy kereskedelmi jog alapján állíthatók fel. A kiválasztott jogrendszer alkalmazására nézve, az esemény bekövetkezésekor az egyesület tagjainak állampolgárságával kapcsolatos feltételektől, formalitásoktól és egyedi engedélyezésektől el kell tekinteni.

A 2. Cikkben foglaltaknak megfelelően a felettes hatóságok számára továbbított tájékoztatók a jelen Cikkben említett egyesületek tevékenységével kapcsolatos tájékoztatásokat is tartalmazzák.

1.4. A helyi hatóságok közötti szerződéses határmenti együttműködésről szóló államközi mintamegállapodás

Bevezető megjegyzés: A jelen megállapodás megköthető vagy önmagában, vagy pedig egy vagy több államközi mintamegállapodással együtt (1.1–1.5. szövege).

1. Cikk

A helyi hatóságok közötti határmenti együttműködést – többek között – közigazgatási, gazdasági vagy műszaki szerződések útján lehet szabályozni.

2. Cikk

A helyi hatóságok a határmenti együttműködési szerződéseket a belső jog alapján rájuk ruházott hatáskör keretei között köthetnek.

Ezek a szerződések – többek között – a beszállítások vagy szolgáltatások nyújtására, közös intézkedések megtételére, az egyik állami Fél polgári vagy kereskedelmi joga alapján létrehozott egyesületekre vagy az ilyen egyesületekben való tagságra vonatkoznak.4

3. Cikk

A szerződést kötő Felek a jelen megállapodás egyik aláíró Felének kötelmi jogára (közjogi és magánjogi egyaránt) való hivatkozással határozzák meg a szerződésre alkalmazandó jogot.

Amennyiben szükséges, meghatározzák az adott jog rendelkezéseitől való eltérések lehetőségeit is.

Amennyiben a szerződés eltérő kikötést nem tartalmaz, az alkalmazandó jog annak az államnak a joga, amelynek helyi hatósága a szerződés alapján felelős a szolgáltatás nyújtásáért, vagy ennek hiányában, amelynek helyi hatósága a legjelentősebb pénzügyi hozzájárulással rendelkezik.

A szerződés helyi hatósági Felei alá tartozó személyek minden körülmények között rendelkeznek azzal a joggal, hogy olyan pert indítsanak vagy jogorvoslatért folyamodjanak az adott hatósággal szemben, amelyre jogosultak lennének, ha az utóbbinak a feladatkörébe tartozna az említett személyek számára a kérdéses beszállítások vagy szolgáltatások nyújtása. Az a helyi hatóság, amellyel szemben pert indítottak vagy jogorvoslatért folyamodtak, jogosult arra, hogy eljárást kezdeményezzen azon helyi hatósággal szemben, amely a beszállítások vagy szolgáltatások nyújtásáért felelősséget vállalt.

4. Cikk

A szerződések megkötésére vagy módosítására irányuló javaslatokat az egyes államokban egy időben bocsátják a felettes hatóságok utólagos jogi ellenőrzésére, az erre vonatkozó szabályok szerint. Azonban semmilyen jóváhagyást nem kell kérni a szerződés hatósági Felei részéről. A felettes hatóság olyan döntése esetében, amely megakadályozhatja egy határmenti együttműködési megállapodás megkötését vagy alkalmazását, vagy annak érvénytelenítését idézi elő, előzetes konzultációra van szükség az érintett többi állam megfelelő felsőbb hatóságaival.

5. Cikk

Vita esetében az illetékes bíróságot az alkalmazandó jog határozza meg. A határmenti együttműködési szerződések azonban választottbíróságról szóló rendelkezéseket is tartalmazhatnak.

Az ilyen rendelkezések ellenére a felhasználók és harmadik személyek a hatályos jogszabályokban meghatározott jogorvoslati lehetőséggel élhetnek annak az államnak a helyi hatóságaival szemben, amelyhez tartoznak, és az adott hatóságokon múlik, hogy a mulasztó szerződő társsal szemben jogorvoslattal élnek-e.

A felettes hatóságok hatáskörükben minden intézkedést megtesznek a bírósági döntések azonnali végrehajtása érdekében, tekintet nélkül a döntést meghozó bíróság hovatartozására.

6. Cikk

A jelen megállapodás alapján megkötött szerződések a visszavonásig maradnak hatályban. A szerződések azonban olyan rendelkezést is tartalmazhatnak, amely a Feleket a jelen megállapodáshoz történt csatlakozás visszavonása esetén felmondására jogosítja fel, ötéves felmondási idővel. Az állami Feleknek jogában áll e rendelkezés alkalmazásának végrehajtása.

1.5. A helyi hatóságok közötti határmenti együttműködés szerveiről szóló államközi mintamegállapodás

Bevezető megjegyzés: A jelen megállapodás megköthető vagy önmagában, vagy pedig egy vagy több államközi mintamegállapodással együtt (1.1–1.5. szövege).

1. Cikk

Azokra a célokra, amelyekre nézve a belső jog egyesület vagy konzorcium létesítését engedélyezi, a helyi hatóságok és más közjogi testületek részt vehetnek helyi hatóságoknak a másik Fél területén létrehozott egyesületeiben vagy konzorciumaiban az utóbbi Fél belső jogának megfelelően.

2. Cikk

A tagok jogkörének határain belül az 1. Cikkben hivatkozott egyesületek vagy konzorciumok az egyes érintett Felek területén jogosultak az alapszabályukban meghatározott célok szerinti tevékenységet folytatni. Ennek során rájuk az adott állam által megállapított szabályok vonatkoznak, hacsak az adott állam azok alól mentességet nem biztosít.

3. Cikk

1. Az egyesület vagy konzorcium alapító okiratához, a társasági szerződésekhez vagy azok módosításához meg kell szerezni az összes részt vevő helyi hatóság felettes hatóságainak jóváhagyását. Ugyanez vonatkozik a már működő egyesülethez vagy konzorciumhoz való csatlakozásra is.
2. Az érintett lakosságot értesíteni kell ezekről az okiratokról és azok jóváhagyásáról az egyes országok rendes közzétételi megoldásainak megfelelően. Ugyanez vonatkozik a hivatalos főirodákkal kapcsolatos változásokra és az egyesület vagy konzorcium nevében eljárni jogosult személyekkel és jogkörük korlátozásával kapcsolatos döntésekre.
3. A fenti okiratokat az azokban az államokban használatos hivatalos nyelveken állítják össze, ahol azok hatályba lépnek. A szöveg minden egyes ilyen változata hivatalosnak tekintendő.

4. Cikk

1. A társasági szerződés határozza meg az egyesület vagy a konzorcium jogviszonyára irányadó szabályokat. Tartalmazzák a vonatkozó jogszabályok által előírtakat az 1. Cikknek megfelelően. A társasági szerződések minden esetben megnevezik tagjaikat, elnevezésüket és székhelyüket. Meghatározzák az egyesület vagy a konzorcium célját, és adott esetben a beiktatási feladatokat és azok helyszíneit. Megállapítják a vezető és az ügyviteli testületek kinevezésének módját, a tagok kötelezettségeinek mértékét és a közös kiadásokhoz való hozzájárulásait. A vezető testületekben részt vesz az egyes tagországok helyi hatóságainak legalább egy képviselője. A társasági szerződés meghatározza a közgyűlés összetételét és tanácskozási módját, az ülésekről felvett jegyzőkönyvek formáját, a felosztás vagy felszámolás módját, valamint a költségvetésekre és az elszámolásokra irányadó szabályokat.
2. A társasági szerződés olyan rendelkezést is tartalmaz, amelynek alapján a tagok kiléphetnek az egyesületből a társasági szerződésben rögzített felmondási értesítéssel, az egyesület irányában való tartozások rendezése után és az egyesület számára a szakértők által felbecsült díjak kifizetésekor az érintett tagok nevében az egyesület által eszközölt befektetés vagy az egyesületnél felmerült kiadások tekintetében. Meghatározzák azokat a szabályokat is, amelyek a vállalt kötelezettségüket elmulasztó tagok felmentése vagy kizárása esetén irányadóak.

5. Cikk

A Felek vállalják, hogy területükön az egyesület vagy a konzorcium számára biztosítják a feladatok ellátásához szükséges engedélyeket az állami politika és a közbiztonság követelményeitől függően.

6. Cikk

Ha a belső jog értelmében az egyesület vagy konzorcium egy állam területén nem tud bizonyos, az adott tagállam helyi hatósága javát szolgáló feladatai ellátásához szükséges jogköröket, jogokat gyakorolni vagy előnyökkel élni, akkor ez utóbbinak jogában áll és kötelessége, hogy az egyesület vagy konzorcium javára és nevében eljárjon e jogkörök, jogok vagy előnyök gyakorlása vagy biztosítása céljából.

7. Cikk

1. Az egyesület vagy a konzorcium feletti felügyeleti vagy ellenőrzési jogkört a belső jognak megfelelően annak az államnak a felelős hatósága gyakorolja, ahol a székhely-iroda található. Ez a hatóság a többi állam helyi hatóságainak érdekeit is köteles biztosítani.
2. A többi államok felelős hatóságai jogosultak arra, hogy tájékoztatást kapjanak az egyesület vagy konzorcium tevékenységéről és döntéseiről, valamint a felügyelet vagy az ellenőrzés gyakorlása során hozott intézkedésekről. Kérésre átadják nekik az elfogadott szövegeket és az egyesület vagy a konzorcium testületi üléseiről készített jegyzőkönyveket, az éves elszámolásokat és az esetleges költségvetés tervezeteket, amennyiben a belső jog előírja ezek közlését a felügyeletet vagy az ellenőrzést ellátó szervek számára. Közvetlenül tárgyalhatnak az egyesületi vagy konzorciumi testületekkel és a felügyeleti vagy ellenőrző hatóságokkal, átadhatják részükre tapasztalataikat, vagy kérhetik, hogy közvetlenül tanácskozzanak velük meghatározott esetekben és meghatározott kérdésekről.
3. A többi állam felelős hatóságainak jogában áll az is, hogy értesítsék az egyesületet vagy konzorciumot arról, hogy ellenzik a hatáskörükbe tartozó hatóságok számára az egyesületben vagy a konzorciumban való további részvételt. Az ilyen, kellően indokolt értesítés kizárás alapon tekintendő, és azt ilyenként bele kell foglalni a társasági szerződésbe. A jelen Cikk 1. és 2. bekezdéseiben hivatkozott hatóságok arra is jogosultak, hogy képviselőt delegáljanak az egyesület vagy a konzorcium vezető testületeibe; ennek a képviselőnek jogában áll, hogy részt vegyen valamennyi testületi ülésen, és hogy megkapja azok napirendjét és jegyzőkönyvét.

8. Cikk

A társasági szerződésnek megfelelően az egyesület vagy a konzorcium a beszállításokat vagy szolgáltatásokat a tagok területén az egyesület vagy a konzorcium felelősségére nyújtja, ezáltal a tagok teljes mértékben mentesülnek az azokkal kapcsolatos kötelezettségek alól. Az egyesület vagy a konzorcium felelős a felhasználókkal és a harmadik személyekkel szemben is. Ez utóbbiakat azonban az azon helyi hatóságok tekintetében, amelyek javára és nevében a beszállításokat vagy szolgáltatásokat nyújtják, továbbra is olyan kereseti és jogorvoslati jogok illetik meg, mintha maguk a hatóságok lennének kötelesek a kérdéses beszállítások vagy szolgáltatások nyújtására. Azok a hatóságok, amelyekkel szemben pert vagy jogorvoslatot kezdeményeztek, pert indíthatnak az egyesülettel szemben.

9. Cikk

1. Ha az egyeztetés sikertelennek bizonyul, az egyesület és a tagok vagy a több tag közötti, a működéssel kapcsolatos vitát azon állam közigazgatási szerve és bírósága elé terjesztik, ahol az egyesület vagy a konzorcium székhelye található.
2. Az 1. bekezdésben hivatkozottakon kívül minden vitát az állami Felek területén alkalmazandó rendes szabályok szerinti közigazgatási szervek és bíróságok elé terjesztik, hacsak az érdekelt Felek úgy nem döntenek, hogy az ilyen vitát az általuk kijelölt választottbíró elé terjesztik.
3. Az állami Felek megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy területükön biztosítsák a fenti rendelkezésekkel kapcsolatos határozatok és ítéletek végrehajtását.

10. Cikk

A jelen megállapodásnak megfelelően létrehozott egyesületek és konzorciumok a jelen megállapodás megszűnése után is fennmaradnak, kivéve a 7. Cikk 3. bekezdésében szabályozott esetet.

2. A helyi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti együttműködésre vonatkozó keretmegállapodások, szabályzatok és szerződések

Bevezető megjegyzés: A helyi hatóságoknak szánt keretmegállapodások, szerződések és szabályzatok.

Az államokhoz hasonlóan a helyi hatóságok számára is fel lehetne kínálni a megállapodások és szerződések választékát. Valójában ilyen választék már létezik számos országban, mint ahogyan azt a már összegyűjtött, megkötött megállapodásokra vonatkozó dokumentáció figyelemre méltó terjedelme mutatja.

A javasolt rendszer hat keretmegállapodást, szerződést és szabályzatot ölel fel, amely megfelel a különféle szintű és szabályozású helyi határmenti együttműködésnek. A belső jogi szabályozás rendelkezéseitől függően azok vagy azonnal hatályba lépnek, vagy azt a vonatkozó államközi megállapodás megkötésétől teszik függővé.

Általában véve az államközi megállapodások megkötése még akkor is, ha nem tűnik abszolút értelemben alapvetőnek, segítséget jelenthet azoknak a feltételeknek a tisztázásában, amelyek szerint a helyi hatóságok alkalmazhatják ezeket a megállapodásokat. Mindenesetre úgy tűnik, hogy a 2.6. szám alatti megállapodás (határmenti együttműködési szervek) előfeltétele egy államközi megállapodás megkötése lenne.

A helyi hatóságoknak szánt keretszerződés e rendszere megfelel az államközi modellmegállapodásoknak. Minden egyes keretszerződés bevezetőjében utalás történik az államközi megállapodásokra.

Ezt követően lehetséges a helyi szintű megállapodások és helyi szinten felállított szervek beillesztése a regionális vagy nemzeti szinten felállítandó államközi konzultációk rendszerébe. Például a helyi konzultatív bizottságokat (2.1. szám) be lehetne illeszteni a bizottságok, és az együttműködő Felek rendszerébe, melyet a határmenti regionális konzultációra vonatkozó (1.2. szám) államközi mintamegállapodásban rögzítenek.

Emellett a fenti modellek összeállítása szükségszerűen leegyszerűsített, mivel nincs lehetőség átfogóan áttekinteni az egyes esetek valamennyi problémáját. A tervezetek értékes útmutatók, de módosíthatók az azokat alkalmazó helyi hatóságok részéről felmerülő igényeknek megfelelően.

Ugyanígy a helyi hatóságoknak meg kell határozniuk, hogy milyen eszközökkel ösztönözhetik az állampolgárok részvételét a határmenti tanácskozásokon, a társadalmi-kulturális területen. Az ilyen részvétel bizonyára legyőzné azokat a pszichológiai akadályokat, amelyek néha komolyan gátolják a határmenti együttműködést. A közérdekű támogatást élvező tanácskozás szintén szilárd alapokra épülne. A közvélemény részvételét ösztönző utak egyike lenne egy társaság igénybevétele. Így a tervezetek egyike (2.3.) a magánjogi társaság megalakítására vonatkozik.

2.1. Keretmegállapodás a helyi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti Konzultatív Bizottság létrehozására

Bevezető megjegyzés: Rendes körülmények között egy ilyen Bizottság létrehozása államközi megállapodás nélkül is lehetséges. Számos példája van ennek a lehetőségnek. Ha azonban jogi vagy egyéb bizonytalanságok állnak fenn, államközi megállapodás biztosítaná azokat a feltételeket, amelyek között az ilyen konzultáció igénybe vehető lenne (lásd az 1.3. keretmegállapodást).

A Bizottság célja és székhelye

1. §

A helyi hatóságok, a jelen megállapodásban résztvevő felek vállalják, hogy az alábbi területeken összehangolják erőfeszítéseiket, hatáskörükön belül rögzítve a felelősség területe(i)t. E célból ezennel Konzultatív Bizottságot hoznak létre (a továbbiakban: Bizottság), melynek székhelye: .....

A Bizottság feladata az információcseré, az összehangolás és az egyeztetés biztosítása a tagok között az előző bekezdésben megnevezett területeken. A taghatóságok vállalják, hogy ellátják a Bizottságot minden, a feladata gyakorlásához szükséges ismerettel, és hogy a Bizottság útján tanácskoznak egymással a fent megnevezett területeket érintő döntések vagy intézkedések meghozatalát megelőzően.

Tagság

2. §

Minden, a Bizottságban résztvevő helyi hatóságot az általa kinevezett, ... tagból álló küldöttség képviseli. Mindegyik küldöttséghez kapcsolódhatnak – a Bizottság beleegyezésével – társadalmi-gazdasági független szervezetek képviselői és szakértői (ez az alternatíva kizárja a helyi hatóságokon kívüli más szervezeteket a tagságból, amely megkülönbözteti a jelen szervezetet a magánjogi társaságoktól, amelyekkel a 2.3. pont foglalkozik).

Lehetséges variáns: Az egyes küldöttségekben a tagok száma változó lehet. A tagság nyitott a jelen megállapodást aláíró helyi és regionális hatóságok, társadalmi-gazdasági csoportok és magánszemélyek számára. A Bizottság dönt az új tagok felvételéről. Minden egyes küldöttséghez kapcsolódhatnak – a Bizottság beleegyezésével – független szervezetek képviselői és szakértők.

Hatáskör

3. §

A Bizottság minden, az 1. §-ban megnevezett kérdést megvitathat. Minden olyan kérdést, amelyre nézve teljes egyetértés jött létre, és minden olyan ajánlást, amelyet a Bizottság az illetékes hatóságok vagy csoportok felé tenni kíván, jegyzőkönyvben rögzítik.

A Bizottságot a hatáskörébe tartozó ügyekben felhatalmazzák bizottsági tanulmányok elkészítésére és vizsgálatok végzésére.

4. §

A Bizottság tagjai megállapodhatnak abban, hogy megbízzák a Bizottságot meghatározott gyakorlati feladatok elvégzésével. A Bizottság bármely egyéb feladatot is elláthat, amellyel más hatóságok megbízzák.

Működés

5. §

A Bizottság maga határozza meg ügyrendjét.

6. §

A Bizottságot – fő szabályként— évente kétszer, vagy a tagok egyharmadának kérésére, meghatározott napirendi javaslattal hívják össze.

Az ülésre szóló meghívót a napirendi javaslattal együtt legalább 15 nappal korábban küldik el annak érdekében, hogy a tanácskozássra minden egyes képviselt intézmény fel tudjon készülni.

7. §

A Bizottság a tagjai köréből állandó vezetőséget választ, és meghatározza ennek összetételét, hatáskörét.

Az elnöki teendők ellátása az ügyrend szabályai szerint történik, ilyen rendelkezés hiányában a jelenlévő legidősebb tag tölti be ezt a funkciót.

Külső személyekkel és felettes hatóságokkal való kapcsolatok

8. §

Külső személyekkel való kapcsolatait tekintve a Bizottságot az elnök képviseli, kivéve, ha az ügyrend erre nézve másképpen rendelkezik. Azon felettes hatóságok, amelyekhez a Bizottság tagjai tartoznak, a Bizottság működéséről – kérésükre – tájékoztatást kaphatnak, valamint jogukban áll az ülésekre megfigyelőt küldeni.

Titkársági feladatok és ezek költségei

9. §

A titkársági feladatokat az egyik tagintézmény biztosítja (évenkénti váltásban, vagy anélkül).

Minden egyes hatóság hozzájárul a titkársági feladatok költségeihez a következők szerint:

.....

A tájékoztatókat és egyéb iratokat rendes körülmények között a küldő ország nyelvén továbbítják.

Csatlakozás és kilépés

10. §

A Bizottság tagsága nyitott minden olyan további helyi és regionális hatóság számára, amelyek a jelen megállapodáshoz csatlakozni kívánnak. Az új tagok felvételéről a Bizottság dönt.

11. §

Bármelyik tag kiléphet a Bizottságból, értesítve e tényről az elnököt. Egy tagnak a Bizottságból történő kilépése nem befolyásolja annak működését, hacsak a Bizottság másképpen nem dönt.

12. §

A Felek tájékoztatják az Európa Tanács Főtitkárát a jelen megállapodás megkötéséről, és annak szövegét a rendelkezésére bocsátják.

2.2. Keretmegállapodás a határmenti helyi közügyek vitelében való együttműködésről

Bevezető megjegyzés: Ilyen típusú, határmenti együttműködési megállapodás már több államban lehetséges. Ahol nem ez a helyzet, ott meg kell határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett az ilyen megállapodás alkalmazható egy államközi megállapodás keretén belül (lásd az 1.3. mintamegállapodást).

A megállapodás célja

1. §

Az 1. § határozza meg a megállapodás célját (pl. a határmenti térség harmonikus fejlesztése) és az együttműködés területeit.

A megállapodás területi hatálya

2. §

A 2. § határozza meg a megállapodás által érintett településeket a határ egyik oldalán, illetőleg valamennyi oldalán.

Kötelezettségvállalás

3. §

A 3. §-ban határozzák meg a megállapodás célkitűzései megvalósításához szükséges eszközöket (1. §). A megállapodás lényeges célkitűzéseiként az alábbi kötelezettségvállalásokat lehet megállapítani:

- a Felek vállalják, hogy betartják az előzetes egyeztetési eljárást, mielőtt döntést hoznak valamennyi hatáskörükbe és illetékességükbe tartozó kérdésben;
- a Felek vállalják, hogy illetékességi területük és hatáskörük keretein belül minden olyan intézkedést meghoznak, amely a megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez szükséges;
- a Felek vállalják, hogy semmi olyat nem tesznek, ami a jelen megállapodás célkitűzéseit hátrányosan befolyásolná.

Koordináció

4. §

A 4. § határozza meg – az egyes megállapodások konkrét körülményeivel és következményeivel összhangban – a koordinációt szolgáló eljárást:

- vagy a 2.1. keretmegállapodás tervezetében hivatkozott általános célú Bizottságot jelölik ki a koordináció ellátására;
- vagy a jelen megállapodás céljait szolgáló külön konzultatív csoport létesítéséről intézkednek;
- vagy egyszerűen az érintett hatóságok közötti közvetlen kétoldalú szerződések útján határozzák meg azt.

Egyeztetés

5. §

A Csoport minden tagja (mindegyik fél, ha nincs csoport) felhívhatja a Csoport (a másik fél, ha nincs csoport) figyelmét olyan esetre, amely során véleménye szerint a megállapodást nem tartották be:

- nem volt előzetes konzultáció;
- a megtett intézkedések nem felelnek meg a megállapodásnak, vagy
- nem került sor a megállapodás céljai eléréséhez szükséges intézkedések megtételére.

Ha a Felek nem tudnak megállapodni, a vitát az Egyeztető Testülethez utalják, amely a vállalt kötelezettségek teljesítésének biztosítására kapott felhatalmazást.

Ellenőrző Testület

6. §

A Felek megállapodhatnak egy külön Ellenőrző Testület felállításában, amely biztosítja a vállalt kötelezettségek teljesítését. Ez a testület az egyes Felek által kijelölt, egyenlő számú szakértőből, valamint egy semleges szakértőből áll, akinek kijelöléséről vagy kijelölésének módjáról előzetesen rendelkezni kell.

Az Ellenőrző Testület véleményt nyilvánít a megállapodás fenntartásáról, s véleményét nyilvánosságra hozhatja.

7. §

A Felek tájékoztatják az Európa Tanács Főtitkárát a jelen megállapodás aláírásáról, és annak szövegét a rendelkezésére bocsátják.

2.3. Keretmegállapodás a határmenti együttműködést szolgáló magánjogi szervezetek létrehozásáról

Bevezető megjegyzés: Feltételezzük, hogy az egyik állam helyi hatósága csatlakozhat egy másik állam polgári jogi társaságához ugyanazon szabályok és feltételek szerint, mint amelyek a helyi hatóság államában a magánjogi/polgári jogi társasági tagságra vonatkoznak. Ha jelenleg nem ez a helyzet, akkor ezt a lehetőséget kifejezetten biztosítani kell államközi megállapodás révén a két érintett állam között (lásd az 1.3. és az 1.4. államközi mintamegállapodásokat).

A polgári jogi társaságok rendes körülmények között azon ország belső joga szerint működnek, ahol székhelyük van. Az alábbi lista felsorolja azokat a rendelkezéseket, amelyeket törvényi rendelkezés hiányában a társaság alapító okiratába kell belefoglalni. A Konzultatív Bizottságra vonatkozó rendelkezések (lásd a 2.1. keretmegállapodást) szintén alkalmazhatók mutatis mutandis az ilyen típusú társaságokra.

A társaság alapító okiratában rögzíteni kell:

1. (a társaság) alapító tagjait és az új tagok felvételének feltételeit;
2. nevét, székhelyét és jogi formáját (a vonatkozó belső jogszabályra való hivatkozással);
3. célkitűzéseit, azok elérésének módját és a társaság rendelkezésére álló forrásokat;
4. testületeit, különösen közgyűlésének hatáskörét és működésének módját (képviselő és szavazás);
5. az ügyvezető igazgatók vagy a vezető tisztségviselők kinevezését, és azok hatáskörét;
6. a tagok felelősségének mértékét harmadik személlyel szemben;
7. az alapító okirat módosításának és a szervezet feloszlásának a feltételeit;
8. a felek kötelezettségvállalását arra nézve, hogy tájékoztatják az Európa Tanács Főtitkárát a határmenti szervezet létrehozásáról, és hogy az alapító okirat szövegét a rendelkezésére bocsátják.

2.4. Keretszerződés a határmenti helyi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti beszállítások vagy szolgáltatások nyújtásáról (magánjogi típusú megállapodás)

Bevezető megjegyzés: Feltételezzük, hogy a helyi hatóságoknak jogában áll ilyen szerződést kötni más országok helyi hatóságaival. Ahol ez nem áll fenn, a lehetőséget

kifejezetten biztosítani kell egy államközi megállapodás keretében (lásd az 1.4. mintamegállapodást).

Ez olyan típusú szerződés, amelyet a helyi hatóságok felhasználhatnak értékesítésre, lízingre, munkaszerződésekre, áruk vagy szolgáltatások szállítására, üzemeltetési koncessziók nyújtására, stb. A „magánjogi” szerződések helyi hatóságok által történő igénybevételét a belső jog és a joggyakorlat különböző mértékben teszi lehetővé, ezért nehéz meghúzni a határt a „közjogi” és a „magánjogi” szerződések között. Mindazonáltal, az egyes országokban uralkodó értelmezés szerint feltételezhető, hogy az ilyen típusú szerződés ott vehető igénybe, ahol a megállapodás kereskedelmi vagy gazdasági típusú tevékenységre vonatkozik, amelyre egy magánszemély vagy testület úgyszintén szerződhetne. Olyan tevékenységek esetében, amelyek a helyi hatóságok intézkedését foglalják magukban, a közhatalóságoknak fenntartott tevékenység köréből a „közjogi” keretszerződésben (lásd a 2.5. pontot) rögzített kiegészítő rendelkezéseket szem előtt kell tartani az alábbi kikötések mellett:

Felek

Az 1. § nevezi meg a Feleket (és azt, hogy a megállapodás nyitott-e más helyi hatóságok számára).

A 2. § határozza meg a szerződés általános tartalmát, így különösen a kedvezményezetteket és a feltételeket. Adott esetben meghatározhatják a szükséges fenntartásokat például a felettes hatóságok engedélyezése tekintetében, ha ez érinti a szerződés alkalmazhatóságát.

A szerződés tárgya

A 3. § határozza meg a szerződés tárgyát az alábbiakra hivatkozással:

- a sajátos ügyek;
- a földrajzi területek;
- a korporatív testületek (helyhatóságok, helyi hatáskört is gyakorló országos testületek, stb.);
- a sajátos jogi formák.

A 4. § határozza meg a szerződés időtartamát, a meghosszabbítás feltételeit és a teljesítés idejét.

Jogi és pénzügyi rendelkezések

Az 5. § jelzi a szerződés aláírásának és teljesítésének helyét és rögzíti az alkalmazandó jogát és az alkalmazandó jogszabályt (nemzetközi magánjog).

A 6. § foglalkozik a pénzügyi kérdésekkel, pl. a pénznem meghatározásával, amelyben a fizetés teljesítendő, és az ármegállapítás módjával a hosszú távú szolgáltatások esetében, valamint a biztosítással.

Választottbíróóság

A 7. § rögzíti – adott esetben – az egyeztetési eljárás és a választottbíróági eljárás ügyrendjét.

Választottbíróóság esetén annak összetétele az alábbiak szerint alakul:

- az ellentétes értékű Felek mindegyike (variáns: azon közigazgatási bíróságok elnökei, amelyek illetékesek a Felek mindegyike vonatkozásában) kijelöl egy választottbíróági tagot és a Felek együttesen kijelölnek egy vagy két független tagot úgy, hogy a tagok száma páratlan legyen;
- ha a választottbíróóság tagjainak száma páros, szavazategyenlőség esetén a független tag szavazata lesz a döntő.

A szerződés módosítása és megszűnése

A 8. § részletezi azokat a szabályokat, amelyek a szerződés módosítása vagy megszűnése esetén alkalmazandók.

9. § A Felek tájékoztatják az Európa Tanács Főtitkárát a jelen megállapodás megkötéséről, és rendelkezésére bocsátják ennek szövegét.

2.5. Keretszerződés a határmenti helyi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti szállításokról vagy szolgáltatásokról (közjogi típusú)

Bevezető megjegyzés: Az ilyen típusú szerződés annyiban hasonlít a 2.4. pontban említett („magánjogi”) szerződésekhez, amennyiben ez is sajátos célokra vonatkozik.

Ez a szerződéstípus részletesebben foglalkozik a közszolgáltatásokra vagy közszolgáltatókra vonatkozó koncessziókkal, szerződésekkel (vagy olyan szolgáltatásokkal vagy tevékenységekkel, amelyek „közszolgáltatásnak vagy közszolgáltatóknak” tekintendők az egyik érintett ország részéről), vagy az egyik hatóság részéről a határ túoldalán lévő másik számára nyújtandó anyagi hozzájárulás feltételeivel.⁵

Az ilyen közkoncessziók sajátos kockázatokkal és kötelezettségekkel járnak a biztosított közszolgáltatások tekintetében, amelyek a „magánjogi” keretszerződésben feltüntetettek túlmenően további kikötések rögzítését is megkívánják a szerződésben.

Az ilyen típusú „határmenti” szerződések nem minden országban megengedettek. Ennek következtében az ilyen szerződéskötést és annak feltételeit gyakran rögzíteni kell előbb egy államközi megállapodásban (lásd az 1.4. mintamegállapodást).

Egy ilyen szerződéskötés, amely elég egyszerű ahhoz, hogy létrehozására és végrehajtására sor kerüljön, bizonyos esetekben életre hívhatja a „Helyi Hatóságok Határmenti Közös Szervezetét” (lásd 2.6.), amely egyéb jogi problémákat vet fel.

Szerződési feltételek

Ahol a szerződés magában foglalja köztulajdon, közszolgáltatás vagy egyéb ellátás létesítését vagy kezelését, amely legalább az egyik országban helyi hatósághoz tartozik, az érintett ország jogszabályai szerint meg kell határozni a szerződéses garanciákat.

A szerződés – ahol szükséges – tartalmazza az alábbi sajátos feltételeket is:

1. A szóban forgó létesítmény vagy szolgáltatás létesítését, vagy működését szabályozó rendelkezéseket (pl. menetrend díjak, használati feltételek, stb.);
2. a létesítmény vagy szolgáltatás felállítását szabályozó sajátos feltételeket (pl. a szükséges engedélyek, eljárás, stb.);
3. a létesítmény vagy szolgáltatás szerződéses feltételeit;
4. a szerződés közérdekből és pénzügyi szempontokból történő módosításának eljárását;
5. a létesítmény vagy szolgáltatás fogyasztói és az üzemeltető közötti kapcsolatokat (pl. hozzájárulási feltételek, díjak, stb.);
6. a szerződéstől való elállást, annak felmondását vagy megszűnését.

E sajátos követelményeken túl a „magánjogi” keretszerződésben (2.4.) rögzített feltételek is alkalmazandók.

2.6. Keretmegállapodás a helyi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti határmenti együttműködési szervezetek létrehozásáról

Bevezető megjegyzés: Feltételezzük, hogy számos helyi hatóság közösen létrehozhat jogszabályokban meghatározott szervezeteket valamilyen közhasznú szolgáltatás vagy létesítmény biztosítására és működtetésére.

Egy ilyen társaság/közös szervezet megalakítása és működése főleg azoktól az alkalmazandó jogszabályoktól és a megelőző államközi megállapodásoktól függ, melyek erre az együttműködési formára felhatalmazást tartalmaznak (lásd az 1.5. mintamegállapodást).

Az alábbiakban listát közlünk azokról a rendelkezésekről, amelyeket az alapító okiratnak tartalmaznia kell, amennyiben azokat a vonatkozó jogszabályok nem foglalják magukban. A társaság alapító okiratának – inter alia – részletezni kell:

1. a társaság alapító tagjainak nevét és azokat a feltételeket, amelyek mellett új tagok csatlakozhatnak;
2. a társaság nevét, székhelyét, fennállási idejét és jogi státusát (utalással arra a jogszabályra, amely a jogi státussal felruhazza);
3. a társaság tevékenységi körét, annak gyakorlati módját és a társaság rendelkezésére álló forrásokat;
4. azt a módot, ahogyan a bejegyzett tőke képzése történik;
5. a tagok felelősségének mértékét és korlátait;
6. a társaság vezetőinek vagy igazgatóinak kinevezési (kijelölési) és felmentési eljárását, valamint jogkörüket;
7. a társaság kapcsolatát tagjaival, harmadik személylyel, felsőbb hatóságokkal, különösen a költségvetéssel, a mérleggel és az elszámolással kapcsolatos tájékoztatást illetően;
8. a pénzügyi és műszaki ellenőrzést ellátó személyek felelősségét és az ilyen ellenőrzésekből eredő jelentéseket;
9. a társasági alapító okirat módosításának és a társaság feloszlásának a feltételeit;
10. a személyzetre vonatkozó rendelkezéseket;
11. a nyelvhasználatra vonatkozó szabályokat.

KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV A TERÜLETI ÖNKORMÁNYZATOK ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZERVEK HATÁRMENTI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRŐL SZÓLÓ EURÓPAI KERETEGYEZMÉNYHEZ

Az Európa Tanács azon tagállamai, amelyek aláírják jelen Jegyzőkönyvet a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek határmenti együttműködéséről szóló európai Keretegyezményhez (a továbbiakban: Keretegyezmény), megerősítve a határmenti területek önkormányzati vagy közigazgatási szervei közötti határmenti együttműködés jelentőségét;

abból az elhatározásból kiindulva, hogy további lépéseket tegyenek a területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek határmenti együttműködésének biztosítása érdekében;

megkönnyíteni és fejleszteni kívánván a határok közelében lévő területek önkormányzati vagy közigazgatási szervei közötti határmenti együttműködést;

elismervén annak szükségességét, hogy a Keretegyezményt a tényleges európai viszonyokhoz igazítsák;

tekintetbe véve, hogy a határmenti területek önkormányzatainak vagy közigazgatási szervei együttműködésének megerősítése érdekében célszerű kiegészíteni a Keretegyezményt;

szem előtt tartva a Helyi Önkormányzatok Európai Kartáját;

emlékeztetvén az európai határmenti együttműködésről szóló Nyilatkozatra, melyet a Miniszteri Bizottság fogadott el az Európa Tanács 40. évfordulója alkalmából és amely, egyebek mellett, a határmenti projektek fejlesztését gátló mindennemű akadály – legyen az akár adminisztratív, jogi, politikai vagy pszichológiai természetű – leküzdése érdekében folyamatos erőfeszítésekre szólít fel;

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

1. Minden Szerződő Fél elismeri és tiszteletben tartja a joghatósága alá tartozó és a Keretegyezmény 1. és 2. Cikkeiben említett területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek azon jogát, hogy más államok azonos szintű felelősséggel bíró önkormányzataival vagy közigazgatási szerveivel, az alapszabályaikban lefektetett eljárásokkal, valamint a belső jogukkal összhangban határmenti együttműködési megállapodásokat kössenek, amennyiben ezen megállapodások tiszteletben tartják a Fél nemzetközi kötelezettségeit.
2. A határmenti együttműködési megállapodás csak az azt aláíró területi önkormányzatokra vagy közigazgatási szervekre ró kötelezettségeket.

2. Cikk

A határmenti együttműködési megállapodás keretein belül közösen meghozott döntéseket a területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek a nemzeti jogrendszerükön belül hajtják végre, a belső jogukkal összhangban. Az ily módon végrehajtott döntések jogi ereje és hatálya megegyezik az ezen önkormányzatok vagy közigazgatási szervek által a hazai jogrendszerükön belül foganatosított intézkedéseivel.

3. Cikk

A területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek által kötött határmenti együttműködési megállapodások rendelkezhetnek határmenti együttműködési testület létrehozásáról, amely jogi személyiséggel rendelkezhet vagy nem rendelkezhet. A megállapodás határozza meg, hogy a testület, figyelembe véve a ráruházott felelősségeket és a belső jog rendelkezéseit, közjogi vagy magánjogi személyiségnek tekintendő azon nemzeti jogrendszer szerint, amelyhez a megállapodást aláíró területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek tartoznak.

4. Cikk

1. Amennyiben a határmenti együttműködési testület jogi személyiséggel bír, ezen személyiséget azon Szerződő Fél jogrendje határozza meg, amelynek területén a testület székhelye található. A testület jogi személyiségét a többi Szerződő Felek, amelyeknek területi önkormányzatai vagy közigazgatási szervei a határmenti megállapodást aláírták, belső joguk szerint ismerik el.
2. A határmenti együttműködési testület és területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek által ráruházott kötelezettségeket a céljaival összhangban és a rá vonatkozó belső jog által meghatározott módon köteles teljesíteni. Ennek megfelelően:
  - a) a határmenti együttműködési testület intézkedéseit annak alapszabálya, valamint a székhelye szerinti állam belső joga vezérli;
  - b) ugyanakkor a határmenti együttműködési testületnek nem áll jogában olyan intézkedéseket hozni, amelyek általános hatályúak vagy amelyek egyéni jogokat és szabadságokat érintenek;
  - c) a határmenti együttműködési testületet a területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek költségvetéseiből finanszírozzák. Nem áll jogában fiskális természetű

közterheket kivetni. A területi önkormányzatoknak vagy közigazgatási szerveknek, felhasználóknak vagy harmadik feleknek nyújtott szolgáltatásaiért szükség esetén jövedelmet kaphat;

- d) a határmenti együttműködési testület éves előirányzott költségvetéssel működik és elszámolási mérleget köteles készíteni, amelyet a megállapodásban részes területi önkormányzatoktól vagy közigazgatási szervektől független könyvvizsgálók hagynak jóvá.

5. Cikk

1. Amennyiben belső joguk erre lehetőséget ad, a Szerződő Felek dönthetnek a határmenti együttműködési testület közjogi személyiségként való működéséről, és minden Szerződő Fél jogrendszere vonatkozásában a testület által hozott intézkedések olyan törvényes hatállyal és érvénnyel bírnak, mintha azokat a megállapodásban részes területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek hozták volna meg.
2. Ugyanakkor a megállapodás kikötheti, hogy a megállapodást aláíró területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek kötelessége az ilyen intézkedések foganatosítása, különösképpen, ha ezek egyéni jogokat, szabadságokat vagy érdekeket érinthetnek. Ezen kívül minden Szerződő Fél kikötheti, hogy általános felelősséget nem lehet határmenti együttműködési testületre ruházni és ezen testületeket nem lehet általánosan alkalmazandó intézkedések meghozatalára felhatalmazni.

6. Cikk

1. A területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek által a határmenti együttműködési megállapodás keretein belül meghozott intézkedések ugyanazon felügyelet alá esnek, mint amelyet az egyes Szerződő Felek törvényei előírnak a megállapodást megkötő területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek által hozott bármely intézkedés vonatkozásában.
2. A megállapodás révén felállított határmenti együttműködési testület által hozott intézkedések azon állam törvényeiben megszabott felügyelet alá esnek, amelyben a testület székhelye található, figyelembe véve továbbá a többi állam területi önkormányzatainak vagy közigazgatási szerveinek érdekeit is. A határmenti együttműködési testület eleget tesz azon államok hatóságaitól származó tájékoztatási felkéréseknek, amelyekben a területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek működnek. A Szerződő Felek felügyeleti hatóságai kötelesek a koordináció és tájékoztatás megfelelő módjainak kialakítására törekedni.
3. A testület által, az 5. Cikk 1. bekezdése szerint hozott intézkedések felett olyan felügyelet érvényesül, mint amelyet az egyes Szerződő Felek törvényei a megállapodást megkötő területi önkormányzatok vagy közigazgatási szervek által hozott intézkedések vonatkozásában előírnak.

7. Cikk

A határmenti együttműködési testület tevékenységéből származó minden vitás ügyet a belső jog alapján vagy valamely nemzetközi megállapodás értelmében illetékességgel bíró bíróságok elé kell terjeszteni.

8. Cikk

1. Ezen Jegyzőkönyv aláírásakor vagy a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésekor minden Szerződő Fél köteles nyilatkozni arról, hogy alkalmazni kívánja-e mind a 4. és 5. Cikk rendelkezéseit, vagy csak ezen cikkek egyikének rendelkezéseit.
2. Ezen nyilatkozatok bármely későbbi időpontban módosíthatók.

9. Cikk

Ezen Jegyzőkönyv rendelkezéseihez fenntartásokat nem lehet fűzni.

10. Cikk

1. Jelen Jegyzőkönyv aláírásra nyitva áll a Keretegyezményt aláíró államok számára, amelyek az alábbiak valamelyikével fejezhetik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy az rájuk nézve kötelező érvényű legyen:
  - a) megerősítést, elfogadást vagy jóváhagyást nem kikötő aláírással;
  - b) megerősítést, elfogadást vagy jóváhagyást kikötő aláírással, melyet megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás követ.
2. Az Európa Tanács egyetlen tagállama sem írhatja alá ezen Jegyzőkönyvet megerősítést, elfogadást vagy jóváhagyást nem kikötő aláírással, és nem helyezhet letétbe megerősítő, elfogadási vagy jóváhagyási okiratot, amennyiben korábban nem helyezte letétbe vagy egyidejűleg nem helyezi letétbe a Keretegyezmény megerősítésére, elfogadására vagy jóváhagyására vonatkozó okiratát.
3. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

11. Cikk

1. Jelen Jegyzőkönyv az azon időpontot követő három hónap leteltekor lép hatályba, amikor az Európa Tanács négy tagállama a Jegyzőkönyv 10. Cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően kifejezte hozzájárulását ahhoz, hogy az rájuk nézve kötelező érvényű legyen.
2. Minden állam számára, amely egy későbbi időpontban nyilatkozik a Jegyzőkönyvben foglalt kötelezettségek vállalásáról, a Jegyzőkönyv az aláírás vagy a megerősítő, elfogadási vagy jóváhagyási okirat letétbe helyezésétől számított három hónap leteltével lép hatályba.

12. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyv hatályba lépését követően minden olyan állam, amely csatlakozott a Keretegyezményhez, csatlakozhat a Jegyzőkönyvhöz.
2. A csatlakozást a csatlakozási okiratnak az Európa Tanács Főtitkáránál történő letétbe helyezésével lehet megtenni, amely a letétbehelyezés napjától számított három hónap elteltével lép hatályba.

13. Cikk

1. Bármely Szerződő Fél az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítés útján bármikor felmondhatja a jelen Jegyzőkönyvet.
2. A felmondás az értesítésnek a Főtitkár általi kézhezvételétől számított hat hónap elteltét követően válik hatályossá.

14. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti az Európa Tanács tagállamait és a jelen Jegyzőkönyvhöz csatlakozott minden államot:

- a) a jelen Jegyzőkönyv 8. Cikkével összhangban bármely Szerződő Fél által benyújtott nyilatkozatról;
- b) minden aláírásról;
- c) minden megerősítő, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okirat letétbe helyezéséről;

- d) a jelen Jegyzőkönyv minden, a 11. és 12. Cikkkel összhangban lévő hatályba lépési időpontjáról;
- e) minden egyéb, a jelen Jegyzőkönyvvel összefüggő intézkedésről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelül az alulírottak, kellő felhatalmazás birtokában, aláírták a jelen Jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1995. november 9-én, angol és francia nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles, egyetlen példányban, amelyet az Európa Tanács levéltárában kell letétbe helyezni. Az Európa Tanács Főtitkára hitelesített másolatot küld az Európa Tanács minden tagállamának és a jelen Jegyzőkönyvhöz való csatlakozásra felkért minden államnak.

MÁSODIK KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV A TERÜLETI ÖNKORMÁNYZATOK ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZERVEK HATÁRMENTI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRŐL SZÓLÓ EURÓPAI KERETEGYEZMÉNYHEZ

B evezető

Az Európa Tanácsnak azon tagállamai, amelyek aláírják a jelen Második kiegészítő jegyzőkönyvet a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek határmenti együttműködéséről szóló európai Keretegyezményhez, tekintetbe véve, hogy 1995. november 9-én megkötötték a Keretegyezmény Kiegészítő jegyzőkönyvét a határmenti együttműködés keretében végrehajtott intézkedések jogi hatásaira és a határmenti együttműködési megállapodások által létrehozandó együttműködési szervek jogállására vonatkozóan;

tekintetbe véve, hogy feladataik hatékony ellátása érdekében a területi önkormányzatok egyre gyakrabban együttműködnek nemcsak más államok szomszédos hatóságaival (határmenti együttműködés), hanem a közös érdekekkel bíró külföldi nem-szomszédos hatóságokkal is (területközi együttműködés), és ezt nemcsak a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek határmenti együttműködési szervei és szövetségei keretében teszik, hanem kétoldalú szinten is;

szem előtt tartva a tagállamok állam- és kormányfőinek 1993. évi bécsi nyilatkozatát, amely elismerte az Európa Tanács szerepét a toleráns és virágzó Európa megteremtésében a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek határmenti együttműködése útján;

figyelembe véve, hogy a területközi együttműködés területén nem létezik a Keretegyezményhez hasonló okmány;

azzal a szándékkal, hogy megteremtsék a területközi együttműködés nemzetközi jogi keretét, az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

Jelen Jegyzőkönyv alkalmazásában a „területközi együttműködés” minden olyan összehangolt cselekvést jelent, amelynek célja két vagy több Szerződő Fél területi önkormányzatai vagy közigazgatási szervei közötti kapcsolatok kiépítése, amelyek nem minősülnek a szomszédos hatóságok határmenti együttműködési kapcsolatának, beleértve más államok területi önkormányzataival vagy közigazgatási szerveivel együttműködési megállapodások kötését.

2. Cikk

1. A Szerződő Felek elismerik és tiszteletben tartják a joghatóságuk alá tartozó – és a területi önkormányzatok és közigazgatási szervek határmenti együttműködéséről szóló európai Keretegyezmény (a továbbiakban: „Keretegyezmény”) 1. és 2. cikkeiben említett – területi önkormányzatok és közigazgatási szervek jogát, hogy eszmeccserét folytassanak és az azonos feladatkörökben az alapszabályaikban lefektetett eljárásokkal és a belső joggal összhangban területközi együttműködési megállapodásokat kössenek,

amennyiben ezen megállapodások tiszteletben tartják a Szerződő Fél nemzetközi kötelezettségeit.

2. A területközi együttműködési megállapodás csak az azt aláíró területi önkormányzatokra vagy közigazgatási szervekre ró kötelezettségeket.

3. Cikk

A jelen Jegyzőkönyvben részes államok értelemszerűen (mutatis mutandis) alkalmazzák a Keretegyezmény rendelkezéseit a területközi együttműködésre.

4. Cikk

A jelen Jegyzőkönyvben részes államok, amelyek részesei a Keretegyezmény Kiegészítő jegyzőkönyvének (a továbbiakban: „Kiegészítő jegyzőkönyv”) is, értelemszerűen (mutatis mutandis) alkalmazzák azon Jegyzőkönyv rendelkezéseit a területközi együttműködésre.

5. Cikk

A jelen Jegyzőkönyv szempontjából az „értelemszerű alkalmazás” azt jelenti, hogy a Keretegyezményben és a Kiegészítő jegyzőkönyvben a „határmenti együttműködés” kifejezés helyett „területközi együttműködés” értendő, valamint hogy a jelen Jegyzőkönyv ellenkező rendelkezése hiányában a Keretegyezmény és a Kiegészítő jegyzőkönyv cikkei alkalmazandók.

6. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyv aláírásakor vagy a megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezésekor a Keretegyezményben és a Kiegészítő jegyzőkönyvben részes államok nyilatkozatot tesznek, hogy a jelen Jegyzőkönyv 4. Cikke alapján alkalmazni kívánja-e a Kiegészítő jegyzőkönyv mind 4. és 5. Cikkének rendelkezéseit, vagy csak ezen cikkek egyikét.
2. Ezen nyilatkozatok az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozattal bármely későbbi időpontban módosíthatók.

7. Cikk

A jelen Jegyzőkönyv rendelkezéseihez fenntartás nem fűzhető.

8. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyv aláírásra nyitva áll a Keretegyezményt aláíró államok számára, amelyek az alábbiak valamelyikével fejezhetik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy az rájuk nézve kötelező érvényű legyen:
  - a) megerősítést, elfogadást vagy jóváhagyást nem kikötő aláírással;
  - b) megerősítést, elfogadást vagy jóváhagyást kikötő aláírással, amelyet megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás követ.
2. Az Európa Tanács egyetlen tagállama sem írhatja alá ezen Jegyzőkönyvet megerősítést, elfogadást vagy jóváhagyást nem kikötő aláírással, és nem helyezhet letétbe megerősítő, elfogadási vagy jóváhagyási okiratot, amennyiben korábban nem helyezte letétbe vagy egyidejűleg nem helyezi letétbe a Keretegyezmény megerősítésére, elfogadására vagy jóváhagyására vonatkozó okiratát.
3. A megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál helyezik letétbe.

9. Cikk

1. A Jegyzőkönyv az azon időpontot követő három hónap leteltkor lép hatályba, amikor az Európa Tanács négy tagállama a Jegyzőkönyv 8. Cikkének megfelelően kifejezte hozzájárulását ahhoz, hogy az rájuk nézve kötelező érvényű legyen.
2. Minden tagállam számára, amely egy későbbi időpontban nyilatkozik a Jegyzőkönyvben foglalt kötelezettségek vállalásáról, a Jegyzőkönyv az aláírás vagy a megerősítő, elfogadási vagy jóváhagyási okirat letétbe helyezésétől számított három hónap leteltével lép hatályba.

10. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyv hatályba lépését követően minden olyan állam, amely csatlakozott a Keretegyezményhez, csatlakozhat a Jegyzőkönyvhöz.
2. A csatlakozás a csatlakozási okiratnak az Európa Tanács Főtitkáránál történő letétbe helyezésével történik, amely a letétbehelyezés napjától számított három hónap elteltével lép hatályba.

11. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyvet bármely Szerződő Fél bármikor felmondhatja az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítéssel.
2. A felmondás az értesítésnek a Főtitkár általi kézhezvételétől számított hat hónap elteltét követően válik hatályossá.

12. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti az Európa Tanács tagállamait és a jelen Jegyzőkönyvhöz csatlakozott államokat:

- a) a jelen Jegyzőkönyv 6. Cikkének megfelelően bármely Szerződő Fél által benyújtott nyilatkozatról;
- b) minden aláírásról;
- c) minden megerősítő, elfogadási vagy jóváhagyási okirat letétbe helyezéséről;
- d) a jelen Jegyzőkönyv minden, a 9. és 10. Cikk szerint történt hatálybalépési időpontjáról;
- e) minden egyéb, a jelen Jegyzőkönyvvel összefüggő intézkedésről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelül alulírottak, kellő felhatalmazás birtokában, aláírták a jelen Jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1998. május 5-én, egyaránt hiteles angol és francia nyelvű egyetlen eredeti példányban, amelyet az Európa Tanács irattárában helyeznek letétbe. Az Európa Tanács Főtitkára hiteles másolatot küld az Európa Tanács valamennyi tagállamának és a jelen Jegyzőkönyvhöz történő csatlakozásra meghívott minden államnak.